

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

עבודה זרה דף מ"ה ע"א

מה דין הרים וגבעות שעבדום הנכרים?

מה דין ההרים עצמן? ¹	לרש"י בפירוש הראשון ולר"י	לרש"י בפירוש השני ולר"ת
מה דין ההרים עצמן? ¹	מותרים	מותרים
האם נקראים עבודה זרה? ²	אינם נקראים	נקראים
מה דין התקרובת?	מותרת	אסורה
מה דין עובדיהם?	בסיף ³	בסיף

הר שנעבד ע"י הנכרים מה דין ציפוי (דברים המחוברים אליו)?

לרמי בר חמא	אליבא דתנא קמא	אליבא דר' יוסי הגלילי
לרמי בר חמא	אסור ⁴	מותר
לרב ששת	אסור	אסור

עבודה זרה דף מ"ה ע"ב

מה דין אילן שנטעו ולבסוף עבדו?

לרמי בר חמא ⁵	אליבא דתנא קמא	אליבא דר' יוסי הגלילי
לרמי בר חמא ⁵	אסור	אסור
לרב ששת	מותר ⁶	אסור ⁷

¹ לכו"ע אין ההר נאסר מגזירת הכתוב "אלהיהם על ההרים - ולא ההרים אלהים".

² רש"י בפירוש הראשון דרש מהפסוק הנ"ל שגם אינם נקראים ע"ז, אמנם ר"ת סובר שאם עובדיהם בסיף - ודאי שנקראים ע"ז, והפסוק הנ"ל רק בא לומר שאין נאסר ההר בהנאה.

³ ואף שלשיטתם אינו נקרא ע"ז ואין כאן תקרובת אסורה, מ"מ כיון שהעובדים מכוונים לע"ז לכך עונשם בסיף.

⁴ משום שכתוב לא תחמוד כסף וזהב עליהם - כל אשר עליהם, אלא שקשה דפסוק זה מיירי בנוי ע"ז תלושה, וביארו תוס' שטעם האיסור משום שמיירי בציפוי הנעבד אגב ההר, והפסוק בא לומר שכמו שנוי ע"ז אסור אף שאינו נעבד ואסור כי יש לו חדא לריעותא שהוא נוי ע"ז הנעבדת, כך ציפוי הר אסור בחדא לריעותא שהוא נעבד, הגם שהוא מחובר. עוד תירצו, דהאי קרא אסמכתא בעלמא הוא.

⁵ כתבו התוס' בד"ה תנא, דנראה לר"י דלרמי בר חמא כולו תנאי דמתניתין אית להו אילן שנטעו ולבסוף עבדו אסור וכו'.

⁶ דס"ל שכמו שהרים וגבעות מותרים כי הם מחוברים, כך גם אילנות הם מחוברים, ומחובר שלבסוף עבדו - מותר.

הוכן ע"י כולל עיין הדף

ת.ד. 43087, הר נוף, ירושלים • מיקוד 91430

טל/פקס 6515004 (אחה"צ) daf@dafyomi.co.il

עבודה זרה דף מ"ה ע"ב

אילן שנטעו ולבסוף עבדו (לרב ששת) באופנים דלהלן האם נאסר? [תד"ה והכא].

כשנטעו אילן	כשנטעו גרעין ⁸	
אסור	לתנא קמא : מותר לר' יוסי הגלילי : אסור	לרש"י
לתנא קמא : מותר לר' יוסי הגלילי : אסור	מותר	לתוס'

מה דורשים התנאים דלהלן מהפסוקים דלהלן?

ר' יוסי בר' יהודה	רבנן	
לאילן שנטעו מתחילה לע"ז	לאילן שנטעו מתחילה לע"ז	ואשריהם תשרפון באש
לאילן שנטעו ולבסוף עבדו	שגידוע ע"ז קודם לכיבוש א"י	ואשריהם תגדעון
שגידוע ע"ז קודם לכיבוש א"י	העוקר ע"ז צריך לשרש אחריה	אבד תאבדון
העוקר ע"ז צריך לשרש אחריה	לכנות לע"ז שם גנאי ⁹	ואבדתם את שמם

⁷ ס"ל דאינו דומה להר, דבאשרה זו יש תפיסת יד אדם בנטיעה, ואפי' שלא נטעו לשם ע"ז מ"מ אינו דומה להר. ות"ק סובר שאינו חשוב תפיסת יד אם לא נטעו לשם ע"ז.

⁸ אולם באילן שעלה מאליו ולבסוף עבדו - לכו"ע מותר. [אמנם עי' לקמן בדף מ"ו ע"א בתד"ה מבהמה, שכתבו תוס' לשיטת רש"י שדוקא אילן שעלה מאליו מששת ימי בראשית - כגון יער - מותר, אבל בלא זה תמיד חשוב שיש תפיסת יד אדם לר' יוסי ומצד האילן הקודם שממנו ניטע זה האילן].

⁹ ולר' יוסי בר' יהודה ור' אליעזר לומדים שצריך לכנות שם - מקרא דשקץ תשקצנו. ועי' בב"ח יורה דעה סוף ס"י קמ"ו. אמנם בחידושי ר' אליעזר משה הורביץ (מודפס בסוף המסכת) מבואר שלשיטתם לא צריך, ולכך השמיטו דין זה הרי"ף הרמב"ם והרא"ש.